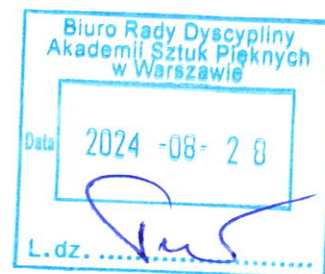

prof. dr hab. Piotr Jędrzejewski
Wydział Architektury Wnętrz i Wzornictwa
Akademia Sztuk Pięknych
im. Eugeniusza Gepperta
we Wrocławiu
50-156 Wrocław, pl. Polski 3/4
Adres e-mail: pje@asp.wroc.pl

Recenzja

rozprawy doktorskiej oraz dorobku artystycznego
Pani mgr Zuzanny Łąpieś
sporządzona w związku z przewodem doktorskim
wszczętym w dziedzinie sztuk plastycznych,
w dyscyplinie artystycznej sztuki projektowe,
przez Radę Wydziału Wzornictwa
Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie

sierpień 2024, Wrocław

17 listopada 2015 r. Rada Wydziału Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie wszczęła przewód doktorski Pani mgr Zuzanny Łąpieś. Zatwierdzony, przez Radę Wydziału temat ma brzmienie: *Wykorzystanie rysunku odręcznego jako narzędzia pomagającego w podejmowaniu pierwszych decyzji podczas poszukiwania koncepcji w procesie projektowym*. Jako promotor rozprawy doktorskiej został wyznaczony Pan prof. Grzegorz Niwiński.

Przedmiotem niniejszej recenzji jest rozprawa doktorska oraz dorobek twórczy Pani mgr Zuzanny Łąpieś. Pracę doktorską stanowi *Opis pracy doktorskiej* będący jednocześnie rozprawą teoretyczną oraz *Poradnik dla studentów wzornictwa pierwszego roku w cyklu czterech prezentacji*, stanowiący integralną częścią samej rozprawy. Przedstawiona do recenzji dokumentacja obejmuje ponadto portfolio zawierające projekty i realizacje z zakresu wystawiennictwa, projektowania graficznego, ilustracji oraz rysunku. Załączone zostały także życiorys zawodowy doktorantki, opis jej aktywności na uczelni, opinia promotora oraz inne wymagane dokumenty.

Trochę szkoda, że w dokumentacji nie znalazły się żadne przykłady prac studenckich wykonanych pod kierunkiem doktorantki. Tym bardziej, że rozprawa doktorska traktuje o zagadnieniach właśnie związanych z nauczaniem. Z drugiej strony brak takiej dokumentacji, w świetle obowiązujących wymogów, nie może stanowić zarzutu.

Pani Zuzanna Łąpieś jest absolwentką Wydziału Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Pracę na macierzystej uczelni rozpoczęła w roku 2013. Od początku jest związana z Pracownią Technik Prezentacyjnych w Katedrze Podstaw Projektowania na specjalizacji Projektowanie Produktu i Komunikacji Wizualnej.

Doktorantka aktywnie udziela się na uczelni jako Koordynatorka ds. Jakości Kształcenia całej akademii, Przewodnicząca Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, a także współpracuje z Biurem Wsparcia i Dostępności na ASP w Warszawie przy opracowywaniu procedur dostępności. Jest też członkinią Zespołów Roboczych: ds. studentów, ds. rekrutacji, ds. cyfrowych oraz komisji ds. kształcenia.

Dorobek twórczy.

Portfolio autorki zostało podzielone na kilka działów. Pierwszym z nich jest wystawiennictwo. Doktorantka współpracuje w tym zakresie między innymi z Muzeum Narodowym w Warszawie. W ramach tej współpracy powstało kilka ważnych ekspozycji, między innymi: *Picasso (2023)*, *MNW kolekcjonuje. Zakupy z lat 2017 – 2022 (2023)*, *Łukaszowcy. Wielki*

powrót. (2022) oraz *Wystawa której nie było... Igancy Łopieński (1865-1941) – odnowiciel sztuki graficznej* (2020). W załączonej dokumentacji fotograficznej zostały zamieszczone niewielkie wycinki realizacji wystawienniczych opatrzone krótkimi opisami. Z materiałów tych wyłania się obraz profesjonalnie przygotowanych aranżacji z czytelnym pomysłem na wizję wystawy. Zdecydowanie więcej o podejściu autorki do zagadnienia można się dowiedzieć z podcastu *Jak zaprojektować wystawę?* dostępnego w serwisie Youtube na kanale Muzeum Narodowego w Warszawie. W materiale tym Pani Zuzanna Łapieś opowiada o całym procesie przygotowywania wystawy Ignacego Łopieńskiego. Autorka jest tak naprawdę nie tylko twórczynią aranżacji wystawy ale współtwórczynią idei całej ekspozycji. Użycie terminu scenografia do opisania działań doktorantki w obszarze projektowania wystaw okazuje się w pełni uzasadnione, gdyż podobnie jak scenograf w teatrze współtworzy spektakl, autorka współodpowiada za kształt całej wystawy.

W dalszej kolejności w portfolio zamieszczone zostały przykłady prac z zakresu projektowania graficznego i ilustracji. Dla jednostki sił specjalnych Grom, doktorantka wykonała dziesiątki ilustracji przedstawiających w niesłychanie dynamiczny i sugestywny sposób żołnierzy, wraz z osprzętem, podczas wykonywania różnego rodzaju zadań.

Uwagę zwraca także świetnie zaprojektowane charakterystyczne logo dla biura produkcyjnego Viatorfilms. Dla tego samego zleceniodawcy powstał także, oparty o ogromną sprawność rysunkową, plakat do filmu *7 grzechów głównych na osiedlu 1000-lecia*.

Kolejnym ważnym dokonaniem doktorantki jest oprawa graficzna, wielokrotnie nagradzanej, niezależnej gry przygodowej "Apocalipsis" dla studia PunchPunk Games. Dopracowane rysunki, nawiązujące nieco charakterem do japońskich drzeworytów, udowadniają, że Pani Zuzanna Łapieś potrafi się doskonale poruszać w najróżniejszych konwencjach nie ograniczając się do bezpiecznej niszy raz wypracowanego autorskiego stylu. Tezę tą potwierdzają także ilustracje do kanału kulinarnego US ATO, dla agencji kreatywnej Tofu Media.

Portfolio zamyka zestaw rysunków. Zamieszczone prace potwierdzają wirtuozerię doktorantki w operowaniu różnymi środkami wyrazu. Ukazują nie częsty talent do chwytania podobieństwa, a także pewien dystans do samej siebie i swoich dokonań.

Rozprawa doktorska.

Wstęp do rozprawy poprzedza lapidarny rysunek autorki, przedstawiający osobę, która w pocie czoła „robi na drutach”. Nić, z której powstaje tkanina wydobywa się z zaplątanego kłęбка umiejscowionego wewnątrz zatroskanej głowy dziergającej postaci. Czyż nie jest to kwintesencja projektowania, a w zasadzie każdej poważnie potraktowanej działalności

twórczej?

W czasach, kiedy kończyłem studia w zakresie wzornictwa przemysłowego na PWSSP we Wrocławiu, rysunek odręczny był w zasadzie jedynym wyborem, kiedy chciało się zakomunikować, przedstawić swoją ideę projektową. Drugą ewentualnością było wykonanie makiety. Obecnie mamy do dyspozycji cały zestaw programów komputerowych, z których oczywiście wszyscy ochoczo korzystamy. Jednak dla projektanta umiejętność sprawnego posługiwania się rysunkiem odręcznym jest oczywistą oczywistością. Na wstępnych etapach generowania idei i notowania pomysłów żaden najsprawniejszy operator programu nie przegoni człowieka wprawnego w posługiwaniu się ołówkiem.

Nie sposób jednakże nie wspomnieć, że nie wiemy dokąd zaprowadzi nas w tej materii sztuczna inteligencja. W tym momencie potraktujmy jednak jeszcze tą uwagę jak miej istotną dygresję.

Pani Zuzanna Łąpieś jest projektantką, która ma za sobą także kilkanaście lat doświadczenia w nauczaniu rysunku, w tym rysunku produktowego w ramach prowadzenia zajęć z Technik Prezentacyjnych. Ma pełną świadomość dotyczącą różnych metod nauczania, a także ich wad, zalet oraz możliwej efektywności.

Prawdą wydaje się być także fakt braku obecności na rynku polskich publikacji w zakresie rysunku produktowego.

„Celem pracy doktorskiej było zapoczątkowanie procesu ujednoczenia i uzupełniania materiałów edukacyjnych w Pracowni Technik Prezentacyjnych oraz nadanie im samodzielnej, przystępnej i angażującej formy.” Aby zrealizować założony cel doktorantka przygotowała cykl czterech prezentacji ekranowych.

Tom pierwszy *Wykorzystanie rysunku odręcznego jako narzędzia pomagającego w podejmowaniu pierwszych decyzji podczas poszukiwania koncepcji w procesie projektowym*, to w zasadzie skrócony do minimum kurs podstaw projektowania ukazany od strony narzędzia jakim jest rysunek odręczny. Projektowanie jest procesem złożonym, w którym musimy brać pod uwagę wiele różnych aspektów naraz, co może nawet początkowo wydawać się mało realne. Autorka zwraca przykładowo uwagę; „Rysowanie koncepcji bez myślenia o budowie i w oderwaniu od podstawowej wiedzy z zakresu obróbki materiałów jest stratą czasu”. To są bardzo istotne kwestie, które młody projektant musi sobie zapamiętać już raz na zawsze. Oczywiście młody projektant jeszcze niewiele wie o konstrukcji i technologiach ale zyskuje mocną motywację do zgłębiania tych zagadnień. Każdy z nas zna tą zakłopotaną minę studenta, kiedy pada pytanie: „... no dobrze, a z czego to ma być zrobione?”. W zbliżony sposób o poszukiwaniu i definiowaniu formy opowiadał Eskild Tialve w swoim podręczniku *Projektowanie form wyrobów przemysłowych*, (nie znalazłem tej

pozycji w spisie bibliografii rozprawy doktorskiej) wydanym w Polsce równo przed czterdziestu laty. Mimo upływu czasu bardzo cenię ten podręcznik za jego klarowność i prostotę w wyjaśnianiu wielu złożonych kwestii.

Pani Zuzanna Łąpieś nie boi się też, zresztą zdecydowanie słusznie, udzielać rad, na brzmienie których wielu nauczycieli rysunku zareagowałoby świętym oburzeniem. Chodzi o wspomaganie się ksero, czy wstępnym modelowaniem w programach 3d.

Tom drugi *Podstawy rysunku produktowego* to cały szereg praktycznych wskazówek dotyczących rysowania. Począwszy od uwag jak należy trzymać ołówek i prowadzić dłoń, poprzez używanie linii pomocniczych, nakładanie światłocienia, po konstruowanie brył. Tom kończy się zestawem ilustrowanych tablic z bogatymi opisami dotyczącymi sposobów przedstawiania za pomocą rysunku kilku podstawowych rodzajów materiału. Tutaj znowu pojawiają się uwagi technologiczne odnoszące się do sposobów obróbki i formowania.

Tom trzeci to *Podstawy perspektywy linearnej*. Wykład zaczyna się od streszczonej w kilku obrazach i zdaniach fizjologii widzenia. Następnie zostają przystępnie wyjaśnione rodzaje perspektywy wraz z uzasadnieniem, kiedy który rodzaj perspektywy należy stosować. W dalszej części uwaga zostaje skierowana na rysowanie w perspektywie podstawowych brył oraz kwadratów i elips, które to często sprawiają najwięcej problemów. Na koniec autorka udziela praktycznych porad jak za pomocą sześciątów i elips kontrolować poprawność wykonanych w perspektywie rysunków.

Ostatni tom to *Rysowanie przedmiotów z rzutów pogłądowych*. Wydawałoby się, że konstruowanie rzutów przedmiotów jest kwestią dosyć oczywistą. Przed laty rysowanie i wymiarowanie rzutów było zawarte w programie nauczania liceów. Obecnie studenci miewają jednak z tym spore problemy. Dlatego też doktorantka w kilku ilustracjach zwraca uwagę na nieuprawnione próby umieszczania w rzutach ujęć mających oddawać głębię przedmiotu, a poprawny układ rzutowania europejskiego przypominany jest kilkakrotnie. Dalsza część rozdziału to wyłożona krok po kroku metoda rysownia perspektywy odręcznej złożonego przedmiotu na podstawie jego widoków.

PODSUMOWANIE

Pierwsze określenie, które ciśnie się na usta w podsumowaniu to słowo „nareszcie”. Tak opracowany materiał jest niezbędnym elementem wspomagającym kształcenie projektantów. Podręcznik, bo chyba tak można nazwać ten cykl ekranowych prezentacji, został przygotowany przez projektantkę, która ma też za sobą wieloletnie doświadczenie w nauce rysunku w różnych jego formach. W związku z tym w przedstawionym materiale nie tylko zostają wyjaśnione kolejne zagadnienia, ale od razu zostają udzielone odpowiedzi na

wątpliwości i pytania, które by z pewnością padły. Poradnik ten to także coś więcej niż tylko kurs rysunku odręcznego. Prezentowane treści nierozzerwalnie przenikają się z zagadnieniami dotyczącymi zasad samego projektowania. Absolutną zaletą prezentacji jest też jakość materiału wizualnego. Z jednej strony perfekcja w postugiwaniu się narzędziem, z drugiej strony brak jakiegokolwiek nadmiaru, maniery czy prób epatowania wirtuozerią. Za to w elementach graficznych będących komentarzem czy dopowiedzeniem daje się odczytać autorski, przesiąknięty dystansem i poczuciem humoru, styl.

Na zakończenie pozwolę sobie wyrazić nadzieję, że opracowany materiał będzie mógł zostać, na określonych przez doktorantkę zasadach, udostępniony studentom wzornictwa innych polskich uczelni.

KONKLUZJA

Po zapoznaniu się z materiałem zawartym w przedstawionym do zrecenzowania przewodzie doktorskim, mogę z pełnym przekonaniem stwierdzić, że przygotowana praca doktorska pt. *Poradnik dla studentów wzornictwa pierwszego roku w cyklu czterech prezentacji*, jest oryginalnym, autorskim opracowaniem i spełnia wymogi art. 13 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Pani mgr Zuzanna Łąpieś swoim dorobkiem projektowym oraz profesjonalnie przygotowaną pracą doktorską udowodniła niezbitcie swoje kompetencje. Jest dojrzałą projektantką z poważnym dorobkiem zawodowym. Jest także pracownikiem naukowo-dydaktycznym zaangażowanym w życie codzienne i rozwój akademii. W związku z tym uważam, że w pełni zasługuje na nadanie jej stopnia doktora sztuki. Składam zatem wniosek do Uczelnianej Rady DS Stopni Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie o przyjęcie pracy doktorskiej i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Piotr Jędrzejewski

